

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

۱. احکام؛ نکاح، حجاب و روابط جنسی
۲. احکام؛ مشاغل و مکاسب حرام

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: غلامرضا

تاریخ: ۱۳۹۸/۳/۶

در کشورهایی مانند ایران و افغانستان رسم است که پدر دختر باکره در قبال اذن نکاح، پولی تحت عنوان «شیربها» یا «طویانه» یا در زبان محلی «گله» از داماد می‌گیرد. در کثیری از موارد مبلغی که مطالبه می‌شود بسیار گزاف و کمرشکن است، طوری که بسیاری از جوانان توان پرداخت آن را ندارند و لذا به یکی از موانع ازدواج جوانان تبدیل شده است. برخی از علما نیز به شدت با آن مخالفت کرده‌اند و آن را حرام مطلق دانسته‌اند و گفته‌اند که اگر پدر دختر، اذن نکاح را منوط به دریافت چنین پولی کند، اذن او دیگر معتبر نیست و دختر می‌تواند بدون اذن پدر ازدواج کند. نظر حضرت علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی در این باره چیست؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۸/۳/۱۱

مطالبه‌ی مال یا خدمتی از داماد در ازای اذن نکاح، هرگاه با رضایت و قبول او همراه باشد، حرام نیست؛ به دلیل سخن خداوند که فرموده است: ﴿قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنِكَحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حَجَّجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُلْشِقَ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۝ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ فَصَيِّتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ﴾^۱؛ «گفت من می‌خواهم که یکی از این دو دخترم را به نکاح تو درآورم در ازای آنکه هشت سال برای من مزدوری کنی، پس اگر ده سال را کامل کردی، از نزد خود توست و من نمی‌خواهم که بر تو سخت بگیرم، ان شاء الله من را از صالحان خواهی یافت. (موسی) گفت: این (قراردادی) میان من و توست، هر یک از دو مدت را به جای آوردم بر من باکی نیست و خداوند بر چیزی که می‌گوییم گواه است». با این حال، بهتر است که در ازای اذن نکاح، مال یا خدمتی از داماد مطالبه نشود؛ چراکه این کار سنت پیامبر و خلفاء راشد و مهدی او نبوده است،

۱. القصص / ۲۷ و ۲۸

ولی اگر مال یا خدمتی از داماد مطالبه می‌شود، باید متناسب با دارایی یا توانایی او باشد تا او را به سختی نیندازد؛ چنانکه فرموده: «وَمَا أَرِيدُ أَنْ أُشَقَّ عَلَيْكَ»؛ «و من نمی‌خواهم که بر تو سخت بگیرم» و این دالّ بر عدم جواز سختگیری در این باره است. بنابراین، مطالبه‌ی مال یا خدمتی از داماد که او را با لحاظ دارایی یا توانایی‌اش به سختی نمی‌اندازد، اشکالی ندارد، ولی مطالبه‌ی مال یا خدمتی بیشتر جایز نیست و در صورت عدم رضایت و قبول داماد، اعتبار اذن پدر دختر را ساقط می‌کند؛ چراکه مصداق جلوگیری از خیر با تعدّی و گناه است و خداوند از اطاعت کسی که این کار را انجام می‌دهد نهی کرده و فرموده است: «وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ... مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ»؛ «و از هر بسیار سوگند خورنده‌ی پست اطاعت نکن ... جلوگیری کننده از خیر، تعدّی کننده‌ی گناه کار».

توصیه‌ی علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی به خانواده‌های مسلمان این است که از خداوند بترسند و نکاح را برای جوانان آسان کنند و موانع غیر ضروری را از سر راه آن بردارند، تا انحرافات گوناگون در میانشان کاهش یابد. برای آنان بایسته است که بیشتر به تقوا و کمتر به پول اهمّیت دهند و مانند کافران نباشند که تنها به زندگی حیوانی می‌اندیشند و برای خوردن و خوابیدن بیشتر حرص می‌زنند. بی‌گمان این زندگی دنیا ارزش چندانی ندارد و آن آخرت است که ارزشمند است، اگر بدانند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب هاشمی خراسانی
جیش با بحکومت ایران اسلامی

